

Magyarázom a bizonyítványom?

Cipősarkak kopogása közelít az osztályterem nyitott ajtaja felé. Jön. Amerre nézek, mindenki a meleg bágyadtság ellen küzd, felhasználva földrajzatlaszt, ellenőrzőt, buszbérletet a levegő mozgatására. A tanárnő belép, és az étellel teli csevegések kissé eltompulnak. Köszöntjük egymást a már megszokott módon, majd mindenki a helyére zöttyen, jellemzően pont ilyenkor figyelmen kívül hagyva, hogy a félig átizzadt harisnya és a szék ülőkéjének mindig lesben álló hasadásai egymás esküdt ellenségei. Jön a szokásos eljárás, miszerint most következik az egész éves munkánk kiértékelése, az osztály átlagának korábbi statisztikákkal való összevetése, valamint megtudjuk azt is, mennyire „vagyunk jók” a többi osztályhoz képest. (Ez idő alatt az osztály elgondolja mit fog csinálni a bizonyítványosztás utáni 20 percben, kiszámolja mikor kéne végezni a kilenc negyvenkor induló busz eléréséhez, és a fogak közé beragadt rágó feltűnésmentes kipiszkálásával bajlódik.) A következő szakaszban megértő bólogatások, elismerő hümmögések, sóhajtások követik egymást. Majd jön a legfontosabb rész, vagyis az, ami miatt idefáradtunk.

A bizonyítvány eltérő érzéseket vált ki mindenkiből. Izgatottság? Félelem? Elismerés? Mondhatnánk: hiszen ez csak egy darab papír. Mert az is. Egy ártatlan papír, mellyel nemcsak motiválni, hanem ambíciókat rombolni is lehet. Feketén fehéren kimondja, milyenek vagyunk. Az, hogy mekkora jelentősége van a számoknak, egyedül rajtunk múlik.

Mindenki tisztában van azzal, milyen érzés másoknál jobbnak lenni. Nem csupán azért felemelő, mert tisztában vagyunk vele, hogy mások is tudják, hogy mi jobbak vagyunk, hanem azért is, mert erőt és önbizalmat ad a további munkához. Könnyű egy magabiztosan felfelé ívelő karrierről álmodozni annak, akiből még nem sikerült senkinek és semminek kiölnie a hitet, hogy van, amiért érdemes, és van, amiért kell is küzdeni. Hiszen belesüppednénk az önsajnálathoz és önmagunk marcangolásába, ha nem tűznénk ki újra és újra célokat magunk elé. Vigyáznunk kell, mert akár egy becsúszott rossz jegy észrevétlenül megváltoztatja a hozzáállásunkat, és csak kezdetben vagyunk képesek megtorpanni.

2017. február 17.

Környezetünk általánosan elfogadott értékelésként kezeli az iskolában kapott jegyeket, melyek fontos iránymutatói szorgalmunknak, kitartásunknak, és a tanulásra fordított energiáinknak. Ellentétben mi, diákok, nagyon jól tudjuk, hogy egy érdemjegy nem kizárólag az idő és a befektetett energia összegét foglalja magában, hanem sokkal inkább az olyan tényezők összértéke, mint: gyomorgörcs, reggeli hangulat, esti fejfájás, egy izgalmas regény, családi perpatvar, baráti találkák és még sorolhatnánk. Csakhogy soha senki nem kérdezte, és nem is fogja, hogy a kicsi szívünk szeretne-e dolgozatot írni, avagy mit szólnánk egy könnyedebb hangvételű ismétlésnek. De talán jobb is. Egy meghatározott rendszerhez való alkalmazkodás sokkal nagyobb biztonságérzetet ad, mintha íratlan szabályokból álló kacsalábon forgó palotán kellene kiigazodnunk.

Serdülőkorban az ember főként önállóságra szeretne szert tenni, megmutatni, hogy egyedül is boldogul a nagybetűs életben. Az iskola megtanít sok szépre és jóra, többek között arra is, hogyan kell verset elemezni, sinus függvényt ábrázolni, abrázios fülkék kialakulásáról értekezni. A nagypapák pedig azt mondják el nekünk, hogyan kell ajánlott csomagot feladni a postán. Mivel senki nem születik sem bölcsnek, sem tapasztaltnak, próbálunk mások hibájából tanulni, és hasznos tudásmorzsákat csipegetni az információ halmazok gyakran szó szerint is értelmezhető szemétdombjáról. Az ember soha nem tudhatja, mikor milyen tudásra lesz szüksége, bár néha úgy tűnhet, teljesen feleslegesen tanulunk meg valamit.

A mai világban sok minden kell az érvényesüléshez, vagy legalábbis ahhoz, hogy ne csak a magasságunkkal tűnjünk ki a tömegből. Egy ilyen fontos tényező az is, hogy az általunk beszélt nyelvek száma egyenesen arányos az előttünk álló lehetőségek mennyiségével. Talán ha semmi mást nem tanulnánk középiskolában, csak nyelveket, egy egészen más perspektívából szemlélnének minket a munkaadók. De vajon előtérbe helyezhető-e a nyelvek fontossága, ha közben az átlagos intelligencia szint felépítésére fektetett hangsúly kárára válik mindez?

Székek nyikorgása és zörgetése szakít ki a gondolataimból. Az osztályfőnök is pakol, és körülöttem a legtöbben már izgatottan várják a végszót. A mosolygós elköszönés után mindenki jókedvűen veszi irányba a kijáratot, én pedig megállapítom, hogy senki nem ítélhet meg pusztán a jegyeim alapján, hiszen csakis magamnak tartozom számvetéssel, és egyedül én vagyok felelős azért, hogy a tanulásban milyen értékrend határozza meg az egyes tantárgyakhoz való hozzáállásomat. Ez pedig azt jelenti, hogy semmi szükség arra, hogy bárkinek is magyarázzam a bizonyítványom.